

13. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 07.10.2020).

14. Психолого-педагогический словарь / сост. Е. С. Рапацевич. Минск : Современное слово, 2006. 928 с.

15. Ткачук С. І. Актуальні проблеми та перспективи розвитку професійної освіти в умовах ринку праці. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки*. 2017. Вип. 2 (88). С. 266–270.

16. Burak V., Yakymchuk O., Yakymchuk D., Kuschewskiy N., Chepelyuk E., Koshevko J., Myrhorodska N., Dzyundzya O. Prerequisites for the development of hydro-jet technology in designing women's headgear at hospitality establishments. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 2018. Vol.1, Issue 1 (91). P. 36–46.

17. Speck M., Knipe C. Why can't we get it right? Designing high-quality professional development for standards-based schools (2nd ed.). Thousand Oaks: Corwin Press, 2005.

Дата надходження до редакції: 09.11.2020 р.

УДК 378:615.851.4

DOI: 10.37026/2520-6427-2020-104-4-12-16

Олена КЛИМЧУК,
викладач анатомії, фізіології та гістології
КЗВО «Рівненська медична академія»
Рівненської обласної ради

АКСІОЛОГІЧНА СКЛАДОВА ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПІДХОДІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ КОРПУСУ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР

У статті здійснено аналіз аксіологічної складової європейських підходів до професійної підготовки корпусу медичних сестер. Підкреслена необхідність ціннісної підготовки фахівців означеного профілю, що детермінована низкою спеціальних міжнародних документів, а також підтримується на національному рівні певними нормативними актами та документами сестринського самоврядування. Розкрито ціннісні пріоритети, типові для європейської сестринської спільноти, здійснено аналіз документів (британських і польських), що є основою професійної підготовки медсестер. У результативній частині наведені рекомендації щодо підвищення ефективності ціннісної складової професійної підготовки медсестер в Україні.

Ключові слова: професійна освіта, аксіологія, аксіологічні компетентності, сестринська справа, медсестри.

The article analyzes the axiological component of European approaches to nursery yeomanry professional training.

It is shown that necessity for value training of specialists in this field is determined by a number of special international documents, and it is also supported by certain regulations or documents of nursing self-government at the national level. Thus, the European strategy of the World Health Organization directly indicates the value aspects of professional training of nurses and midwives. At the same time, the UK National Health Service (NHS) has settled its fundamental values in its documents that are in fact the axiological basis for the nurses' training in the United Kingdom. In its turn,

the Code for Nurses and Midwives of Poland contains an appeal to spiritual values as the basis of moral behaviour, as well as a number of ethical virtues. The study showed that there are reasons to affirm that similarity of value priorities which set out in the Code of Professional Ethics for Nurses and Midwives of the Republic of Poland and the List of Core Values of Nurses in the United Kingdom, approved by the UK National Health Service. Finally, the paper reveals the value priorities that are typical for the European nursing community.

The effective part provides recommendations for improving effectiveness of the value component of the nurses' professional training in Ukraine. In particular, it is essential to raise the issue of both normative consolidation of the strategy of such reforms and development of practical means of implementing these reforms, including creation of effective models of axiologization of professional training in the context of solving the problem of axiologization of the future nurses' national professional training.

Key words: professional education, axiology, axiological competencies, nursing care, nurses.

Постановка проблеми. Феномен медсестринства відіграє важливу роль у медичній справі, адже медичні сестри завжди були уособленням ідеалів милосердя, турботи, піклування, допомоги нужденним. Очевидно, саме тому вони відіграють важливу роль у складній системі медичних працівників. На сьогодні сестринська справа є самостійною галуззю охорони здоров'я із досить чітко вираженими функціональними обов'язками у сфері лікувальної справи, реабілітації та

підвищення якості життя громадян певних категорій. Отож цілком логічно є увага, що акцентується на питаннях професійної підготовки майбутніх медсестер.

Так, у Європейській стратегії Всесвітньої організації охорони здоров'я з підготовки медсестер і акушерок одним із основних завдань сестринської професії є необхідність добре підготовлених медичних сестер, які легко адаптуються у відповідних умовах, беруть на себе відповідальність за власну роботу, здатні працювати в міждисциплінарній і багатопрофільній лікарні. У документі наголошується на потребі розвитку професійної компетентності, професійної практики, спеціалізації та набутті адаптивності, що необхідна для медсестер, аби мати можливість безперервно підтримувати поліпшення і позитивні зміни в галузі охорони здоров'я і в сестринській справі [12, с. 2].

У Європейській стратегії Всесвітньої організації охорони здоров'я вказується на ціннісний аспект професійної підготовки медсестер і акушерок: «Освіта та практика сестринства та акушерства повинні підкріплюватися цінностями, що зосереджуються на зміцненні та підтримці здоров'я людей, сімей та громад, а також на індивідуальному та цілісному догляді за хворими» [12, с. 7]. При цьому такі ціннісні акценти освіти, зрештою, мають сприяти забезпеченню медичних послуг (догляду, опіці, допомозі), що не створюватимуть певних проблем, не входить у суперечності із чутливими соціальними, культурними, економічними й політичними контекстами певних країн. «Освіта сестринської та акушерської служби повинна зосереджуватися на особі, зокрема, пацієнту чи медичному персоналі, але також враховувати значення контекстів, у яких ці люди живуть і працюють, включаючи їх сім'ї, партнерів, соціальні групи та громади» [12, с. 8].

Аналіз наукових досліджень і публікацій.

Аналіз сучасних дослідницьких матеріалів дозволяє стверджувати про специфічний характер європейських підходів до професійної підготовки корпусу медичних сестер. Зокрема, спеціальні дослідження [1–3] доводять, що характерними ознаками функціонування європейських моделей сучасної медсестринської освіти є: 1) належність підготовки медичних сестер до системи вищої школи; 2) триступенева система професійної підготовки (ступінь бакалавра, магістра та доктора медсестринських наук); 3) значний спектр освітніх програм із підготовки майбутніх медичних сестер на основі функціонування інституту акредитації; 4) застосування в освітньому процесі інноваційних технологій, дистанційної форми навчання, а також надання широких можливостей післядипломної освіти; 5) наявність різноманітних підходів до формування освітніх програм, організації професійної підготовки, тривалості й технологій сестринської освіти; 6) підготовка корпусу медсестер як державними, так і приватними закладами. Водночас, досі відсутні дослідження, у яких би було відображено специфіку аксіологічної складової підготовки медичних сестер у Європі.

Мета статті – на основі аналізу освітньої практики професійної підготовки майбутніх медсестер у Європі (на прикладі Об'єднаного Королівства та Республіки Польщі) висвітлити специфіку її аксіологічної складової.

Відзначимо, що наш вибір зумовлений тим фактом, що Об'єднане Королівство є однією з провідних країн світу щодо організації сестринської справи, зокрема забезпечення високих стандартів професійної підготовки медсестер. Щодо Польщі, то тривалий час

системи професійної підготовки корпусу медсестер у Польщі та Україні були подібними. Втім, у контексті євроінтеграційних процесів пріоритети та зміст діяльності, стандарти освіти польських медсестер зазнали відчутних змін, досвід реалізації яких викликає значний науковий та практичний інтерес.

Виклад основного матеріалу. Передусім проаналізуємо британську систему підготовки корпусу медичних сестер. Одразу зауважимо, що в Об'єднаному Королівстві функціонує Британська Рада Медсестер і Акушерок (Nursing and Midwifery Council, NMC) – впливова організація, заснована урядом Великої Британії, що займається захистом здоров'я і благополуччя громадян шляхом упровадження високих стандартів освіти серед медсестер і акушерок, а також керує усім медсестринським сектором у країні. Така увага держави до корпусу медичних сестер зумовлена тим, що в Об'єднаному Королівстві медичні сестри не лише виконують лікарські призначення, але й значною мірою є самостійними фахівцями. Відповідно до настанов NMC термін навчання для здобуття рівня дипломованої медичної сестри в Об'єднаному Королівстві становить 3,5 роки, а після його одержання існує можливість досягнення бакалаврського рівня (BcN). Найвищим рівнем медсестринської освіти, за умови наявності ступеня магістра медсестринства (MsN), у Британії є досягнення наукового ступеня доктора наук (DrN).

Щодо аксіологічної складової професійної підготовки корпусу медичних сестер, то її актуальність та необхідність зумовлена тим, що Національна служба охорони здоров'я Об'єднаного Королівства (National Health Service, NHS) сформулювала у своїх документах основні цінності, котрі фактично є аксіологічною основою професійної підготовки медичних сестер у Британії [11]. Отже, провідними цінностями NHS визначені:

1) повага до особистості, що реалізується у шанобливому ставленні до кожної людини, її інтересів, потреб та зумовлює необхідність надання якісної медичної допомоги;

2) довіра до медичного працівника, що забезпечується якісною медичною допомогою, а також гарантіями безпеки, конфіденційності, професійної та управлінської доброчесності, підзвітності, забезпечення надійного обслуговування та щирого, приязного спілкування;

3) гуманістичні цінності, тобто вияв людяності й доброти у відповідь на біль, страждання, тривогу чи потреби кожної людини. Усе це здійснюється з волі та бажання медпрацівника з метою забезпечити затишок і полегшити страждання;

4) професіоналізм, що є передумовою покращення здоров'я та благополуччя людей (пацієнтів) та сприяє у клінічній практиці удосконаленню сервісу та впровадженню інновацій на благо хворих;

5) позитивна комунікація, що реалізується шляхом постійної, тісної й конструктивної взаємодії медичних працівників (зокрема, медичних сестер) із пацієнтами, при чому останні мають пріоритетну позицію в діяльності медиків;

6) раціональний ресурсний підхід, що забезпечується шляхом зваженого та продуманого використання наявних ресурсів на благо всієї громади і кожної людини зокрема [11].

Здійснений нами аналіз доводить, що означені цінності знаходять своє відображення в освітніх програмах щодо підготовки майбутніх медичних сестер, які пропонуються британськими університетами.

Так, Університет Стаффордширу (Staffordshire University) пропонує майбутнім абітурієнтам 6 бакалаврських програм різного профілю підготовки за фахом «Медична сестра». У презентаційних матеріалах до цих курсів вказується, що курс сестринської практики (для дорослих, дітей, людей з особливими потребами) забезпечить формування компетентностей та кваліфікації, що дозволять бути фаховим та водночас турботливим, відданим та доброзичливим медичним працівником. При цьому окремо наголошується, що запропоновані курси відображають згадані вище цінності NHS протягом усієї навчальної програми. Крім того, усі курси орієнтовані на доказову й спрямовану на цінності філософію, а у процесі навчання розвивається самостійність мислення та діяльності [13]. Зауважимо, що забезпечення означених ціннісних пріоритетів досягається завдяки викладанню ряду обов'язкових предметів, наприклад: 1) «Професійні, правові та етичні міркування» (Professional, legal and ethical consideration) – 20 кредитів; 2) «Людські фактори: ризик, прийняття рішень та проблемні аспекти» (Human factors: risk, decision-making and uncertainty) – 20 кредитів.

Показовим щодо аксіологічної професійної підготовки майбутніх медсестер є досвід факультету біології, медицини та охорони здоров'я Університету Манчестера (Faculty of Biology, Medicine and Health, University of Manchester), який пропонує своїм абітурієнтам такі курси підготовки майбутніх медичних сестер: догляд за дорослими, дитячий догляд, догляд за психічним здоров'ям. На першому році підготовки медсестер в навчальному плані передбачені такі обов'язкові курси, що за змістом, очевидно, спрямовані на формування ціннісних компетентностей: 1) Громадське здоров'я, суспільство та сестринська справа (Public Health, Society and Nursing) – 10 кредитів; 2) Ціннісна основа медсестринської справи (Values Based Nursing) – 10 кредитів [4]. Перша дисципліна, зокрема, покликана сприяти розумінню студентами ролі, яку відіграють медсестри, допомагаючи людям та населенню в цілому підтримувати й покращувати їх психічне, поведінкове, когнітивне та фізичне здоров'я й добробут. Друга дисципліна спрямована на: а) здобуття знань та розуміння майбутніми медсестрами основних цінностей, на яких ґрунтується медсестринство; б) засвоєння цінностей, необхідних для роботи милосердної, толерантної, приязної медсестри [5]. Предметом вивчення цього курсу є згадані вище цінності, сформульовані Національною службою охорони здоров'я Об'єднаного Королівства.

Цікавим для України є досвід професійної підготовки медсестер Республіки Польщі, зокрема щодо формування аксіологічних компетентностей. Відзначимо, що освіту медсестри в Польщі отримують на базі повної загальної середньої освіти. Відбір ведеться на конкурсній основі, за результатами випускних іспитів. Із 2000 року майбутні медичні сестри здобувають освіту у закладах вищої освіти (на факультеті наук про здоров'я – *wydziału nauk o zdrowiu*). У Польщі для медсестер є два рівні вищої освіти, зокрема бакалаврат (3 роки навчання), після якого вже можна працювати, та магістратура (2 роки навчання), закінчивши яку, можна займати керівні посади [16]. При цьому, лише університетом навчання медсестри у Польщі не обмежуються, адже європейська модель вищої освіти передбачає постійне вдосконалення і навіть наукову діяльність.

У Польщі існує спеціальний самоврядний орган – Головна палата медсестер та акушерок (*Naczelna Izba Pielęgniarek i Położnych*), що опікується організацією праці медсестер та акушерок, дбає про належне забезпечення цих професій у межах суспільних інтересів, а також про захист представниць корпусу медичних сестер та акушерок. Діяльність Палати регулюється спеціальним законом [17], що свідчить про високий статус та значення цього органу. Саме цим нормативним актом визначено, що з-поміж іншого, до повноважень Головної палати медсестер та акушерок належать такі принципові моменти: 1) встановлення та поширення правил професійної етики та нагляд за їх дотриманням; 2) питання медичної освіти та зміцнення здоров'я. Результатом практичної реалізації цих повноважень сестринського самоврядування, очевидно, можна вважати появу Кодексу професійної етики медсестер та акушерок Республіки Польща (*Kodeks etyki zawodowej pielęgniarki i położnej Rzeczypospolitej Polskiej*) [8].

Нині обов'язковий Кодекс для корпусу медсестер та акушерок був затверджений 9 грудня 2003 року на IV Національному конгресі медсестер та акушерок у Варшаві. Кодекс передбачає набір етичних принципів, що становлять основу ухвалення професійних рішень та дій. Документ не містить заборонних формулювань, утім пропонує настанови й орієнтири, які сприяють позитивній поведінці та мотивують індивідуальне позитивне мислення представниць корпусу медичних сестер та акушерок. Водночас аналіз тексту Кодексу професійної етики медсестер та акушерок Республіки Польща дозволяє стверджувати, що він містить апеляцію до духовних цінностей як основи моральної поведінки, а також до етичних чеснот-цінностей, таких як відповідальність, сумлінність, доброта, гуманність, справедливість, повага до особистості, позитивна комунікація (з колегами та пацієнтами).

Принагідно зауважимо, що є підстави стверджувати про подібність ціннісних пріоритетів, що закладені у Кодексі професійної етики медсестер та акушерок Республіки Польщі та Переліку основних цінностей медичних сестер у Британії, котрий затверджений Національною службою охорони здоров'я Об'єднаного Королівства. При цьому спеціальні дослідження доводять, що засвоєння та прийняття вказаних цінностей допомагає польським медсестрам у професійній роботі, полегшує ухвалення правильних етичних рішень та сприяє кращій співпраці з пацієнтами та колегами [6; 9; 15]. Отож не дивно, що у програмах професійної підготовки медичних сестер на рівні бакалаврату можна виявити потужну аксіологічну компоненту.

Зокрема, аналіз освітньої програми підготовки медсестер першого освітнього рівня (бакалаврат) Люблінського медичного університету (*Uniwersytet Medyczny w Lublinie*) доводить, що одразу п'ять предметів першого року навчання спрямовані на формування аксіологічних компетентностей. У навчальному плані передбачено такі обов'язкові дисципліни: 1) Основи сестринської справи (*Podstawa pielęgniarstwa*) – 15 кредитів (передбачає формування професіоналізму, поваги до іншої особистості); 2) Етика медичної професії (*Etyka zawodu pielęgniarki*) – 2 кредити (розкриває етичні аспекти та ціннісні основи професійної діяльності медсестри); 3) Громадське здоров'я (*Zdrowie publiczne*) – 4 кредити (розглядається громадське здоров'я та система охорони

здоров'я як суспільні цінності, розкрито значення сестринської справи для система охорони здоров'я, що доводить її соціальне значення та цінність; 4) Медичне право (Prawo medyczne) – 1 кредит (сприяє формуванню ціннісного відношення до права людини на життя та здоров'я, розкриваючи юридичні аспекти медичної сфери та апелюючи до проблематики прав людини); 5) Соціологія (Socjologia) – 1 кредит (сприяє формуванню ціннісного ставлення до здоров'я та системи охорони здоров'я) [7].

Необхідно відзначити, що попри такий потужний блок дисциплін, що забезпечують формування аксіологічних компетентностей у процесі професійної підготовки медсестер, у силабусах практично всіх дисциплін (наприклад, Хірургія та сестринство у хірургії, Засади реабілітації, Анестезіологія і сестринство у реанімації тощо) передбачено засвоєння таких цінностей, як благо та гідність пацієнта, повага до особистості, права людини на життя та здоров'я, відповідальність, професіоналізм. Отже, в усіх навчальних курсах освітньої програми підготовки медичної сестри Люблінського медичного університету відображені ціннісні настанови, Кодекс професійної етики медсестер та акушерок Республіки Польщі.

Зауважимо, що вказані дисципліни, які сприяють формуванню аксіологічних компетентностей у процесі професійної підготовки медсестер, а також відповідні навчально-методичні підходи є типовими для всіх освітніх програм цього профілю у закладах вищої освіти Республіки Польщі, оскільки в країні є чинними стандарти освіти у таких галузях, як медицина, стоматологія, фармація, сестринська справа та акушерство, що затверджені Постановою Міністра науки та вищої освіти Польщі від 9 травня 2012 р. [14]. Документом визначено, що освітні стандарти для галузі навчання «Сестринська справа» передбачають, що для здобуття ступеня бакалавра необхідні: 1) володіння знаннями філософсько-етичних концепцій, корисних у професійній діяльності; 2) здатність характеризувати суть прийняття етичних рішень та вирішення моральних дилем у роботі медичної сестри; 3) знання проблематики питань нормативної етики, включаючи аксіологію цінностей, обов'язків та моральних якостей, важливих у роботі медичної сестри; 4) знання професійного етичного кодексу медичної сестри. Щодо практичних навичок, які пов'язані із формуванням аксіологічних компетентностей, то вказані стандарти передбачають уміння: 1) інтерпретувати діяльність у галузі охорони здоров'я та соціальної політики, яку проводить держава з питань охорони здоров'я; 2) вирішувати моральні дилеми у професійній практиці; 3) прагнення до морального розвитку та формування сумління [14, с. 47–48].

Відзначимо, що багаторічний досвід системної підготовки медсестер у Польщі (зокрема, в аксіологічному значенні) має свої позитивні результати, адже спеціальні дослідження свідчать, що імідж медсестер у країні перебуває на високому рівні, представниці цієї професії користуються повагою серед людей різних соціальних груп.

Підвищення ефективності ціннісної складової професійної підготовки медичних сестер в Україні ми пов'язуємо із зверненням до аксіологічної методології, що орієнтована на актуальні досягнення педагогічної та ціннісної теорії й практики у контексті професійної підготовки (у нашому випадку – майбутніх медичних сестер). Аксіологічний підхід,

що довів свою ефективність у європейській освітній практиці, є одним із засобів практичної реалізації вимог Європейської стратегії Всесвітньої організації охорони здоров'я з підготовки медсестер і акушерок в Україні, сприяє формуванню їх особистісних якостей, створює передумови для їх подальшої ефективної професійної діяльності.

Висновки. Отже, можна стверджувати, що у Великій Британії та Польщі ефективно функціонують моделі професійної підготовки медичних сестер, вагомим елементом яких є аксіологічний компонент. Вважаємо, що у пошуках створення моделей аксіологізації професійної підготовки майбутніх медсестер в умовах реформування вищої освіти України необхідно звернути увагу на відповідний досвід аксіологічної професійної підготовки медсестер у Європі. Зокрема, у контексті вирішення завдання аксіологізації національної професійної підготовки майбутніх медсестер важливо порушувати питання як щодо нормативного закріплення стратегії таких реформ, так і напрацювання практичних засобів здійснення цих реформ, насамперед створення ефективних моделей аксіологізації професійної підготовки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закусилова Т. О. Формування основ професіоналізму майбутніх медичних сестер у процесі фахової підготовки : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Запоріжжя, 2018. 318 с.
2. Кравченко О. Формування професійної етики майбутніх медичних сестер: американський досвід. *Порівняльна професійна педагогіка*. 2012. Вип. 1. С. 82–87.
3. Махновська І. Р. Професійна підготовка магістрів сестринської справи в умовах ступеневої освіти : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Житомир, 2015. 312 с.
4. BNurs Adult Nursing / Course details. University of Manchester. URL: <https://www.manchester.ac.uk/study/undergraduate/courses/2020/10971/bnurs-adult-nursing/course-details/#course-profile> (дата звернення: 30.05.2020).
5. Course unit details: Values Based Nursing. University of Manchester. URL: <https://www.manchester.ac.uk/study/undergraduate/courses/2020/10971/bnurs-adult-nursing/course-details/NURS10091#course-unit-details> (дата звернення: 30.05.2020).
6. Dobrowolska Beata. Filozofia humanistycznej troskliwości Jean Watson – po prostu ludzka teoria pielęgniarstwa. *Sztuka Pielęgniarwania*. 2012. № 4. S. 28–29.
7. Kierunek: Pielęgniarstwo (studia I stopnia, stacjonarne). Uniwersytet Medyczny w Lublinie. URL: <http://www.umlub.pl/studenci-i-doktoranci/sylabusy/kierunek-pielęgniarstwo/> (дата звернення: 4.06.2020).
8. Kodeks etyki zawodowej pielęgniarce i położnej Rzeczypospolitej Polskiej. Naczelna Izba Pielęgniarek i Położnych. URL: <https://nipip.pl/prawo/samorządowe/krajowy-zjazd-pielęgniarek-i-polożnych/kodeks-etyki-zawodowej-pielęgniarki-i-polożnej-rzeczypospolitej-polskiej/> (дата звернення: 30.05.2020).
9. Korczak Maria. Refleksje na temat Kodeksu etyki zawodowej polskiej pielęgniarce. *Studia Medyczne*. 2008. № 9. S. 93–95.
10. Machul Michał, Chrzan-Rodak Agnieszka, Biełniak Monika, Bąk Jadwiga, Chałdaś-Majdańska Justyna,

Dobrowolska Beata. Wizerunek pielęgniarek i pielęgniarstwa w Polsce w mediach oraz w opinii różnych grup społecznych. Systematyczny przegląd piśmiennictwa naukowego z lat 2010-2017. *Pielęgniarstwo XXI wieku*. 2018. Vol.17. Nr 1 (62). S. 44–49.

11. National Health Service Core Values. URL: <https://eput.nhs.uk/about-us/nhs-constitution/nhs-core-values/> (дата звернення: 30.05.2020).

12. NURSES AND MIDWIVES FOR HEALTH. A WHO EUROPEAN STRATEGY FOR NURSING AND MIDWIFERY EDUCATION. URL: https://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0012/240321/E88137.pdf (дата звернення: 17.08.2020).

13. Nursing Practice (Adult). Staffordshire University. URL: <https://www.staffs.ac.uk/course/nursing-practice-adult-bsc> (дата звернення: 30.05.2020).

14. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 maja 2012 r. w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów: lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, farmacji, pielęgniarstwa i położnictwa (Dz.U. 2012 poz. 631).

15. Salamon Jadwiga. Wartości i cnoty etyczne pielęgniarki i ich znaczenie w pracy zawodowej. *Wydawnictwo Medyczne Cornetis*. URL: <http://cornetis.pl/artukul/2765.html> (дата звернення: 4.06.2020).

16. Uniwersytet Medyczny w Lublinie. URL: <http://www.umlub.pl/studenci-i-doktoranci/sylabusy/kierunek-pielęgniarstwo/> (дата звернення: 24.05.2020).

17. Ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych (Dz.U. 2011 nr 174 poz. 1038)

Дата надходження до редакції: 29.08.2020 р.

УДК 372: 811:111

DOI: 10.37026/2520-6427-2020-104-4-16-20

Наталія ОСПЧУК,

кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри іноземних мов
Національного університету водного господарства
та природокористування, м. Рівне

Наталія ОСАДЧА,

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Національного університету водного господарства
та природокористування, м. Рівне

ІНШОМОВНА ОСВІТА У ТЕХНІЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩІ

У статті досліджено сучасний стан іношомовної освіти у технічних закладах вищої освіти Республіки Польщі. Схарактеризовано розвиток польської іношомовної освіти в контексті реформування навчання іноземних мов. Проаналізовано навчальні плани і програми підготовки фахівців технічних спеціальностей в університетах Республіки Польщі. Описано діяльність мовних центрів, в яких пропонується значний спектр курсів вивчення іноземних мов. Наголошено на доцільності вивчення та впровадження навчальних мовних курсів та міжнародних програм.

Ключові слова: іношомовна освіта, технічні заклади вищої освіти, навчальні плани, іношомовна підготовка, центр іноземних мов.

The article deals with the current condition of foreign language education in technical higher educational institutions in Poland. The development of Polish foreign language education in the context of reforming foreign language studying is described. Curricula and training programs for technical specialists in Polish universities are analyzed. The curricula of technical higher educational

institutions in Poland includes the compulsory study of foreign languages. Universities are autonomous in Poland, the curricula of a particular branch must be approved by the Faculty Council. Described the activity of language centers, in which a significant range of foreign language courses is offered. The programs of such language courses are relevant and adapted both to the speciality of students and to the modern requirements of the labor market. Teaching foreign languages is carried out using didactic innovations. Such centers accompany students during the study of foreign languages and provide a high level of student satisfaction with the educational process.

Emphasized the expedience of studying and implementing language courses and international programs, because the modern educational space of Poland, in order to modernize foreign language education, tries to harmonize the content and structure of students of all specialties, increase the material and technical base of higher education, ensure active participation of students and teachers in international programs.

Analyzing the curricula and training programs for technical specialties in Polish universities, it is proved